

ONDERZOEK:

Ronse, Meuniersite

Voorliggend document is een:

Melding vooronderzoek	
Verslag van resultaten	
Programma van Maatregelen	+
<small>©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.</small>	

INHOUDSOPGAVE

1	Situering binnen het archeologietraject	2
2	Inhoud en opbouw van het document	3
3	Bijlagen.....	3

1 Situering binnen het archeologietraject

HUIDIG ONDERZOEK	een archeologienota, bestaande uit een bureaustudie
ADVIES	Geen verder onderzoek

Het huidige onderzoek situeert zich binnen het archeologisch traject als volgt:

		Bureauonderzoek	<<
Regulier traject	Archeologienota	[Redacted]	
		[Redacted]	
		[Redacted]	
[Redacted]	[Redacted]	[Redacted]	
		[Redacted]	
	[Redacted]	[Redacted]	

2 Inhoud en opbouw van het document

Het voorliggende document bevat volgende onderdelen:

DEEL 1	Administratieve fiche	+
DEEL 2	Beschrijving van het onderzoeksgebied	+
DEEL 3	Onderzoeksopdracht: bureaustudie	
DEEL 4	Onderzoeksopdracht: landschappelijke boringen	
DEEL 5	Onderzoeksopdracht: prospectie met ingreep in de bodem	
DEEL 6	Assessment van landschappelijke data	
DEEL 7	Assessment van aardkundige data	
DEEL 8	Assessment van historische data	
DEEL 9	Assessment van archeologische data	
DEEL 10	Synthese en waardering	+
DEEL 11	Omschrijving van de maatregelen	

3 Bijlagen

Het voorliggende document is voorzien van volgende bijlagen:

BIJLAGE 1	Inventaris (plannen)
BIJLAGE 2	Foto's van het plaatsbezoek
BIJLAGE 3	Boorstaten van de controleboringen
BIJLAGE 4	Boorrapporten extern (DOV, ...)
BIJLAGE 5	Geplande toestand van het onderzoeksgebied: plannen, sneden, ruimtelijke visie, ...
BIJLAGE 6	Plannen (A4)

ONDERZOEK:

Ronse, Meuniersite

ONDERDEEL

1

Administratieve fiche/~~Privacy~~fiche

©Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Hembyse Archeologie.

INHOUDSOPGAVE

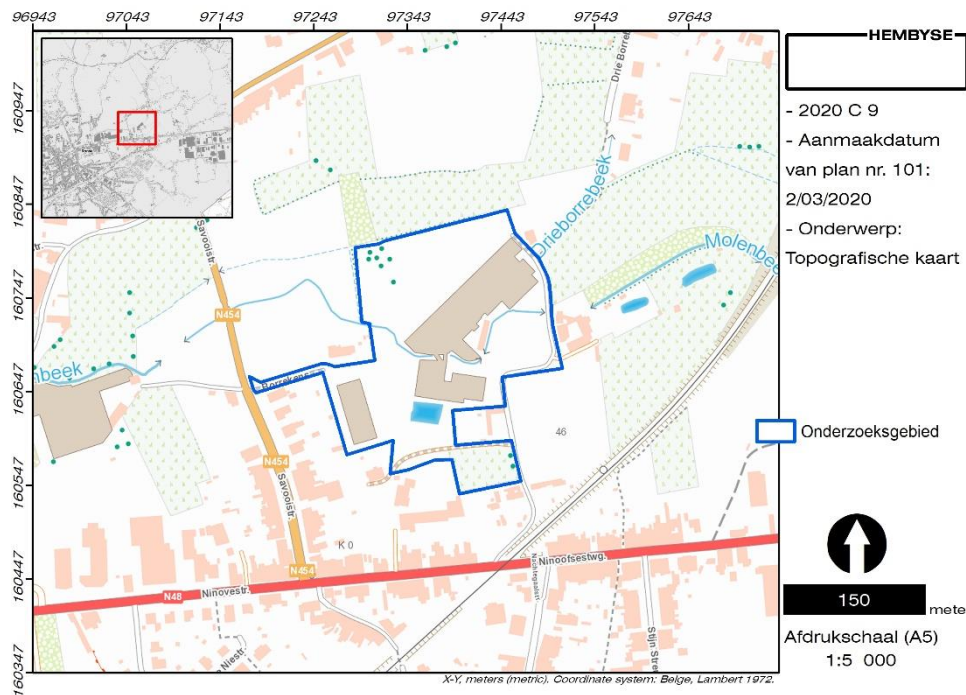
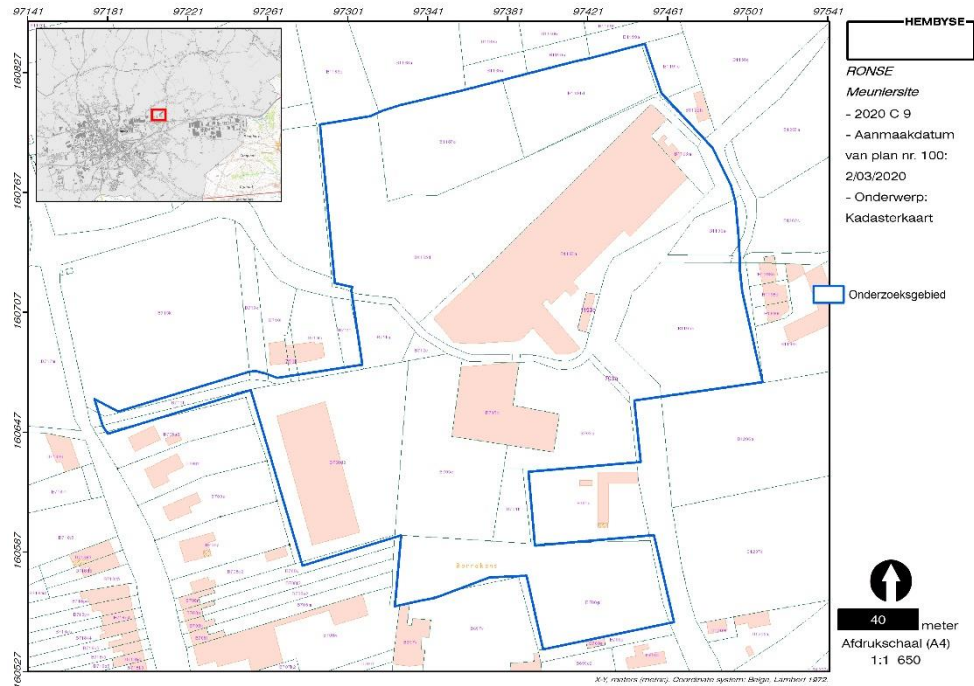
1	Situering van het onderzoek	2
2	Projectcodes	4
3	Betrokken actoren.....	4
4	Bewaring van de data	5

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart.	3
--	---

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de erkende IOED's en onroerenderfgoeddepots.	6
---	---

1 Situering van het onderzoek

Gewest	Vlaams Gewest		
Gemeente	Ronse		
Deelgemeente	Nvt		
Straat en straatnummer	Drieborrebeekstraat 8		
Kadastrale situering	Afdeling	1	
	Sectie	B	
	Percelen	1187A; 1191D; 1185D; 1193M; 1193N; 1193C; 1196A; 1195B; 703B; 703E; 705D; 712E; 711G; 705E; 708D2; 704B; 700G; 715H; 1202B; openbaar domein	
Lambert 72-coördinaten	NW	X: 97287,453 x Y: 160800,898 m	
	ZO	X: 97464,024 x Y: 160551,328 m	
Oppervlakte	48171,213 m ²	4,81 ha	
Oppervlakte bodemingreep	100%		
Datum van toekenning van de opdracht	28 februari 2020		
Wettelijk kader	Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013. Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014.		
Opgemaakt volgens CGP	Versie 4.0		
Duur van het onderzoek	7 werkdagen		
Kostprijs van het onderzoek (privacyfiche)	[REDACTED]		

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de kadasterkaart en de topografische kaart.

2 Projectcodes

Bureaustudie	2020 C 9
<p><i>Disclaimer: er worden door de initiatiefnemer gelijktijdig 2 omgevingsvergunningen aangevraagd, waarbij 1 omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden en één voor stedenbouwkundige handelingen. Er is een bureaustudie uitgevoerd onder projectcode 2020 C 9 voor de archeologienota in het kader van de omgevingsvergunningsaanvraag voor het verkavelen van gronden. Voor de omgevingsvergunningsaanvraag voor stedenbouwkundige handelingen is een archeologienota opgemaakt onder projectcode 2020 C 212, maar een groot deel van het bestaande bureauonderzoek is hergebruikt. De administratieve fiche, de geplande werkzaamheden en de inschatting van de geplande verstoring ten opzichte van het archeologisch kennispotentieel is echter wel verschillend voor de twee archeologienota's.</i></p>	
Landschappelijke boringen	n.v.t.
Verkennde boringen	n.v.t.
Waarderende boringen	n.v.t.
Prospectie met ingreep in de bodem	n.v.t.
Opgraving	n.v.t.
Interne projectsigle Hembyse bvba	RON-MEU

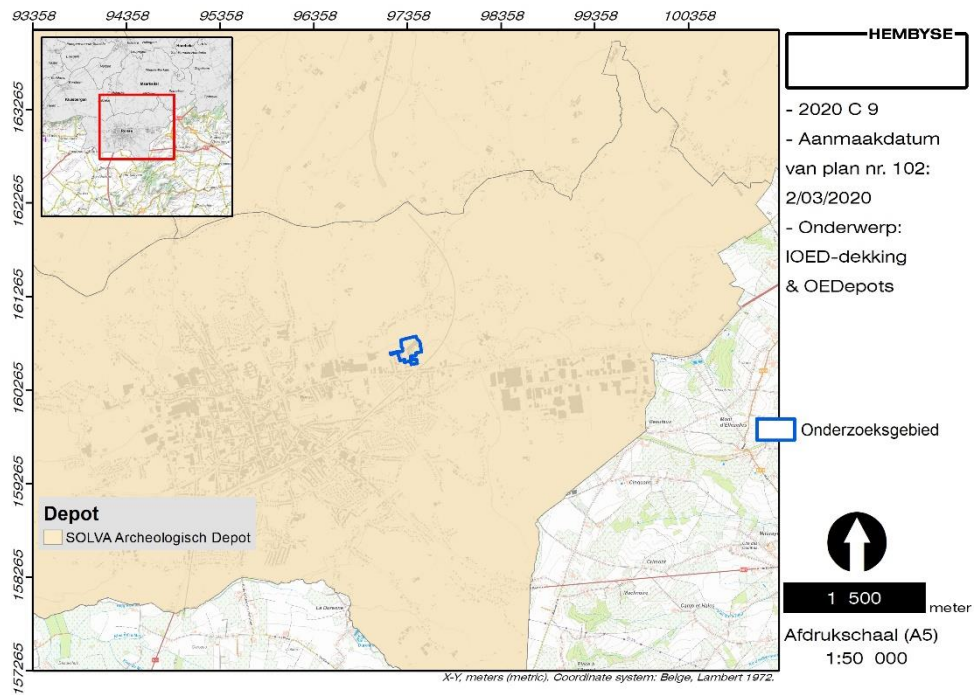
4

3 Betrokken actoren

Erkend archeoloog (rechtspersoon)	Hembyse bvba (OE/ER/Archeoloog/2017/00193)	
Erkend archeoloog (natuurlijk persoon)	Bart De Smaele (OE/ERK/Archeoloog/2015/00070)	
	Hadewijch Pieters (OE/ERK/Archeoloog/2017/00168)	
Geraadpleegde (regio)specialisten	n.v.t.	
Initiatiefnemer (privacyfiche)	[REDACTED]	
	[REDACTED]	
Omgevingsvergunning:	Privaatrechtelijk	Publiekrechtelijk
	Stedenbouwkundige handelingen	Verkaveling van gronden

4 Bewaring van de data

Plaats en jaar van uitgave	Gent, 2020
Wettelijk depot	ISSN 2566-2732
Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie, volgnummer:	125
Bibliografische referenties	De Smaele B. & Pieters H., 2020. <i>Archeologienota naar aanleiding van de geplande verkaveling op de Meuniersite te Ronse</i> , Onderzoeksrapport Hembyse Archeologie 125, Gent.
Bewaring van archief en ruwe data	Hembyse bvba Kastanjestraat 26, 9000 Gent
Zakelijkrechthouder van het archeologisch ensemble (privacyfiche)	██████████ ████████████████████ ██████████
Bewaring archeologisch ensemble	n.v.t.
Gebruiker van het archeologisch ensemble	n.v.t.
Bevoegde IOED	n.v.t.
Bevoegd Onroerend Erfgoeddepot (definitieve bewaarplaats van het archeologisch ensemble)	Archeodepot Velzeke (pam) Doolbosweg 2 9620 Zottegem

Figuur 2. Situering van het onderzoeksgebied ten opzichte van de erkende IOED's en onroerendgoeddepots.

ONDERZOEK:

Ronse, Meuniersite

ONDERDEEL

10

Synthese en waardering

INHOUDSOPGAVE

1	Synthese.....	2
1.1	Datering en interpretatie van de dataset.....	2
1.1.1	Volledigheid van de dataset	2
1.1.2	Huidige dataset	3
1.1.2.1	Aanwijzingen voor de aanwezigheid van paleo-bodems ?	3
1.1.2.2	Aanwijzingen voor de aanwezigheid van sporensites ?	5
1.1.3	Waardering van de archeologische site	7
1.2	Antwoord op de onderzoeksvragen.....	8
2	Vervolgtraject	10
2.1	Impact van de geplande werken	10
2.2	Afweging van de te nemen maatregelen	11
2.3	Bepaling van de te nemen maatregelen	11
2.4	Randvoorwaarden.....	12
3	Bibliografie voor deel 10.....	13
4	Lijst van figuren, gebruikt in deel 10.....	14

1 Synthese

1.1 Datering en interpretatie van de dataset

1.1.1 Volledigheid van de dataset

Het onderzoek kadert in de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden.

Het uitgevoerde vooronderzoek dat in het Verslag van Resultaten is verwerkt, is een vooronderzoek zonder ingreep in de bodem in de vorm van een bureaustudie.

Het bureauonderzoek kon volledig worden uitgevoerd:

- het plangebied kon worden afgebakend, zowel landschappelijk als kadastraal
- reeds verstoorde zones zijn in kaart gebracht (= bestaande gebouwen, bestaande verharding en verstoorde zones in de controleboringen)
- de gekende ecologische en aardkundige data zijn geïnventariseerd
- de gekende archeologische en historische waarden en indicatoren van het onderzoeksgebied zijn geïnventariseerd
- het betreft een archeologienota in het kader van de aanvraag van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden, waarbij de geplande bodemingrepen in kaart zijn gebracht
- er werd een terreinbezoek en een visuele inspectie van het projectgebied uitgevoerd zowel met het oog op het bepalen van de verdere onderzoeksstrategie als voor het registreren van relevante archeologische en landschappelijke indicatoren
- er werden controleboringen uitgevoerd

Het onderzoek heeft, in zijn huidige vorm, de mogelijkheid geboden een historisch en archeologisch overzicht van het projectgebied te schetsen en om op basis van de gegenereerde dataset gepaste maatregelen –enkel indien er aanwijzingen zijn voor bewaarde archeologische sites- voor het verdere verloop van het archeologische traject uit te tekenen.

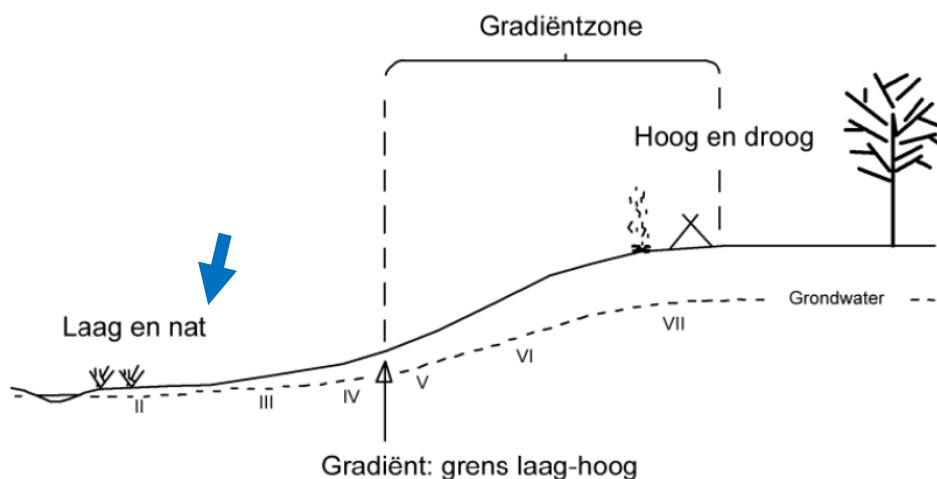
1.1.2 Huidige dataset

Op basis van het assessment van de landschappelijke, aardkundige, historische en archeologische data voor het onderzoeksgebied kan worden gesteld dat een dataset is gegenereerd, die toelaat om het archeologisch kennispotentieel ervan te bepalen. Deze gegevens zijn objectief: mits het toepassen van eenzelfde onderzoeksmethode met dezelfde parameters moet een onderzoeker tot eenzelfde dataset en besluit komen. Men kan zich uiteindelijk afvragen of er middels het raadplegen van de historische data, de historische kaarten, de luchtfoto's en de gekende archeologische gegevens voldoende elementen zijn om de historische en archeologische realiteit van het huidige onderzoeksgebied te bepalen.

1.1.2.1 Aanwijzingen voor de aanwezigheid van paleo-bodems ?

Wat betreft de mogelijke aanwezigheid van paleo-horizonten en steentijdartefactensites is de beslissingsleutel van Studiebureau Archeologie bv gebruikt. Deze beslissingsleutel stelt in staat om op basis van de landschappelijke situering en enkele onderzoeksvragen al dan niet over te gaan tot een "steentijdtraject".

Indien het onderzoeksgebied zich niet in een gradiënt bevindt, is de kans op het aantreffen van paleo-horizonten al aanzienlijk kleiner.

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied op een theoretische benadering van steentijdgevoelige zones.¹

- De huidige bureaustudie heeft aangetoond dat het onderzoeksgebied zich binnen de alluviale vlakte van de Molenbeek bevindt, die het heuvellandschap van de Vlaamse Ardennen doorsnijdt. Het onderzoeksgebied zelf bestaat uit natte vrij vruchtbare zandlemige bodems

¹ Met dank aan Nick Van Liefveringe, deskundige Steentijd (Studiebureau Archeologie).

die gedurende lange tijd als overstromingsgebied voor de Molenbeek en de Drieborrebeek functioneerden. De hoger gelegen zone in het zuiden van het onderzoeksgebied werd geleidelijk aan in cultuur gebracht en omgezet tot akkerland. Op basis van de landschappelijke data blijkt dus dat het gebied een eerder ongunstige locatie voor het aantreffen van resten van menselijke activiteiten is. Het onderzoeksgebied bevindt zich immers zeer laag in het landschap, namelijk aan de voet van de helling, en dus niet binnen een zogenaamde gradiëntsituatie, waarbinnen een hoge verwachting bestaat voor het aantreffen van paleo-horizonten en/of steentijdartefactensites.

Daarna kunnen de volgende onderzoeksvragen worden gesteld:

- *Zijn er aanwijzingen voor een bewaard paleo-loopniveau onder alluviale, colluviale en/of stuifzandafzettingen ?*
- De aardkundige data bieden geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een bewaard paleo-loopniveau. Enkel in het uiterste noorden van het onderzoeksgebied is er sprake van sedimenten die gevormd zijn door alluvium en colluvium. De quartairgeologische profieltypekaart maakt melding van de aanwezigheid van twee gelaagdheden die teruggaan tot het Weichseliaan, en dus de periode van het midden- tot laat-Paleolithicum. De jongste gelaagdheid dateert uit het laat-Weichseliaan en getuigt van een eerder nat klimaat waardoor er sprake is van een alternerend complex van grof- en fijnkorrelige lagen waarin zich hellingsafwaarts materiaal heeft afgezet waardoor er mogelijks dus sprake is van herwerkt tertiair materiaal. Tijdens het Holoceen werd het klimaat opnieuw gevoelig warmer alsook natter, wat zorgde voor een overgang van het toendralandschap naar een bosvegetatie. In meer recente periodes volgde een grootschalige ontbossing waardoor sprake is van bodemerosie ten gevolge van afspoeling van dit lemige materiaal op de onbegroeide hellingen. Aldus werd dit materiaal als colluvium afgezet aan de voet van hellingen en in de kern van depressies. Deze tweedeling tussen geërodeerde hellingen enerzijds en met vrij jong colluvium afgedekte bodems is zichtbaar op de quartairgeologische profieltypekaart.
- *Zijn er aanwijzingen voor een bewaard paleo-loopniveau nabij het huidig loopniveau onder oude bosrelicten (geen historische landbouw/erosie) ?*
- Er zijn geen aanwijzingen voor bewaarde bosrelicten en daarin bewaarde paleo-loopniveaus.
- *EN/OF zijn er aanwijzingen voor een bewaard paleo-loopniveau of vondstenhoudende horizont in dekzand-afzettingen (bvb. Usselo-laag) ?*
- Het onderzoeksgebied bevindt zich onderin een beekdal in leembodems, er zijn geen dekzanden aanwezig.

- *EN/OF zijn er aanwijzingen voor vondstenhoudende bodemhorizonten in loess-afzettingen of onder oud-colluvium/hellingsafzettingen (midden-Paleolithicum, bijvoorbeeld Kesselt-bodem) ?*
- Er zijn geen aanwijzingen voor afgedekte bodemhorizonten in loess-afzettingen, zoals Kesselt- of Rocourt-bodems. In het onderzoek aan de Geraardsbergenstraat (zie deel 9 van dit dossier) is gebleken dat er geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van dergelijke bodems, zelfs hoger op de helling.
- **De aardkundige en archeologische data wijzen dus eenduidig op het feit dat er geen bewaarde paleo-bodems binnen het onderzoeksgebied aanwezig zijn.**

1.1.2.2 *Aanwijzingen voor de aanwezigheid van sporensites ?*

Uit de historische data blijkt dat de stad Ronse zich ontwikkeld heeft ten westen van het huidige onderzoeksgebied, waarbij de eigenlijke stadskern geconcentreerd zit op de flank van een uitloper van een heuvelrug, met de vallei van de Molenbeek in de onmiddellijke nabijheid. De toponymie van het onderzoeksgebied verwijst naar het belang van deze rivier. Wat de menselijke bewoning betreft, zijn er archeologische aanwijzingen voor bewoning tijdens het laat-Mesolithicum enerzijds en tijdens het laat-Neolithicum anderzijds. Deze bewoning werd geattesteerd op de top van de heuvelrug. En ook tijdens de Metaaltijden werd geopteerd voor deze hoger gelegen landschappelijke posities. Het gaat dan om sporen van grafmonumenten uit de Bronstijd, die zich inderdaad als “land markers” op de hoogtes situeren.

Er zijn echter aanwijzingen dat vanaf de Romeinse periode geleidelijk aan van de helling naar beneden wordt gedaald, waarbij de archeologische sporen van Romeinse aanwezigheid zich op de flank zelf bevinden. Later, vanaf zowat de Middeleeuwen, werd ook bewoning geattesteerd in de lagere delen van het landschap, waarbij geleidelijk aan ook de alluviale vlakte van de Molenbeek in cultuur werd gebracht. Het midden van de 13^e eeuw is daarbij een keerpunt in materiële cultuur en nederzettingenpatronen, waarbij grote ontginningen van bossen begonnen, maar ook de ontginningen van veengebieden, het in cultuur brengen van nieuwe gebieden (onder invloed van de steden en abdijen), enzovoort. Archeologisch gezien is de kennis van deze periode goed wat betreft de steden, maar minder wat betreft de landelijke bewoning, aangezien de bouwwijze van hoeves vanaf de late middeleeuwen weinig archeologische weerslag heeft. Men begint met het bouwen op poeren en liggers, eerst in hout en al snel ook in baksteen, wat weinig of geen sporen in de ondergrond nalaat wanneer het terrein achteraf geploegd wordt. Met andere woorden, binnen het onderzoeksgebied van de Meuniersite kan men op basis van de bestaande archeologische data veronderstellen dat er pas in de volle en vooral late Middeleeuwen sprake zou

kunnen zijn van landelijke bewoning. De vondst van een nederzettingssite uit de volle middeleeuwen ten westen van de Savooistraat wijst op een landelijke bewoning in de buurt van de Molenbeek. Mogelijk kan deze bewoning echter worden verbonden aan de aanwezigheid van de historische watermolen op deze site, al is de directe link tussen de 18^e -eeuwse molen en de 12^e – 13^e -eeuwse bewoning niet aantoonbaar.

Het historisch kaartenmateriaal geeft ook aan dat er verspreide landelijke bewoning langs de Ninovestraat en de Savooistraat voorkomt, ten minste vanaf de 18^e eeuw. Binnen het onderzoeksgebied lijkt dit alvast niet het geval te zijn. Pas aan het begin van de 20^e eeuw werden deze gebieden uitgekozen voor de uitbreiding van de groeiende textielnijverheid. Voornamelijk het zuidelijke en centrale deel van het onderzoeksgebied werden hiervoor uitgekozen, wat hoogstwaarschijnlijk samenhangt met de nabijheid van de Molenbeek zelf, die dwars door het onderzoeksgebied loopt enerzijds, en de iets hoger gelegen gronden in het zuiden van het onderzoeksgebied anderzijds. Op het einde van diezelfde eeuw is de textielnijverheid drastisch ingekrompen. Het fabriekscomplex wordt overgenomen door een houtverwerkingsbedrijf, dat een aantal delen van het complex in gebruik neemt en een aantal aanpassingen uitvoert die vrij grootschalige grondwerken met zich meebrengen. De vaststelling van deze grondwerken en verstoringen van de bodem is de voornaamste reden om het archeologisch kennispotentieel van de site -wat betreft grondsporen- laag n te schatten. Een goede bewaring van een ruimtelijk coherente sporensite veronderstelt een relatief goede bewaring van de ondiepe delen van het bodemarchief. Een verstoring door landbouw is gebleken geen nefaste impact te hebben op het archeologisch kennispotentieel van een site, al is een groot deel van de informatie desalniettemin verloren gegaan. Indien deze ondiepe delen van het bodemarchief (maaiveld – 1 meter) verstoord zijn door funderingen van gebouwen kelders, het verwijderen van teelaarde, reductie (onder verhardingen) en uitgravingen, is de kans op een bewaring van een sporensite gering tot nihil. In het huidige onderzoeksgebied is dit het geval.

Enkel de westelijke uitloper van het onderzoeksgebied bleef hierbij enigszins gevrijwaard: deze zone betreft een toegangsweg tot de achterzijde van het fabriekscomplex dat grenst aan een stukje land dat tot op heden in gebruik is als akkerland. Dit niet-verstoorde strookje van het onderzoeksgebied is echter heel beperkt in oppervlakte, en bovendien afgetopt (ten gevolge van erosie en/of akkerbouw?) en de kans dat binnen deze beperkte zone grondsporen en structuren worden aangetroffen is bijgevolg heel klein. In het geval dat er alsnog sporen worden aangetroffen, is de kans klein dat deze zich ruimtelijk in een positie bevinden waarbij het mogelijk is om tot zinvolle archeologische kenniswinst te komen.

Bijgevolg kan geconcludeerd worden dat de archeologische verwachting van het onderzoeksgebied als zeer laag kan worden ingeschat en dat de huidige dataset dus volstaat om het onderzoeksgebied te waarderen.

1.1.3 Waardering van de archeologische site

Op basis van de gegevens uit het verslag van resultaten kan dus worden gesteld dat:

- Er in de bodemkaart en de bestaande aardkundige data geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van afgedekte oude maaiveldniveaus binnen het projectgebied: de antropogene horizonten liggen immers rechtstreeks op de Pleistocene sedimenten !
- Er bijgevolg geen aanwijzingen zijn voor de aanwezigheid van begraven paleo-bodems (door Holocene processen afgedekte niveaus of B-horizonten, ...), waardoor er geen kans is op het aantreffen van steentijdartefactensites (uit de overgang van het Laat-Pleistoceen naar het Holoceen, bijvoorbeeld Mesolithische sites).
- Het gebied wordt gekenmerkt door een landschappelijke situatie waarbij een goede beheersing van de waterhuishouding van de bodem noodzakelijk is om landelijke bewoning waardevol te maken. Het onderzoeksgebied fungeerde dus lange tijd als overstromingsgebied, waarbij enkel de hoger gelegen zuidelijke delen van het onderzoeksgebied in cultuur werden gebracht, en dit sinds de tweede helft van de 18^e eeuw, waardoor de kans op de aanwezigheid van oudere grondsporen (sporensites) vrij klein is. De aanwezigheid van nederzettingssporen uit de volle middeleeuwen ten westen van het onderzoeksgebied vormen hierop een uitzondering. De voorwaarde voor de bewaring van dergelijke nederzettingssporen is een (ten minste gedeeltelijke) bewaring van de Holocene bodem.
- Maar: de uitbouw van een fabriekscomplex voor de textielnijverheid aan het begin van de 20^e eeuw en de omvorming ervan tot een houtverwerkingsbedrijf op het einde van die eeuw hebben met zekerheid het grootste deel van het onderzoeksgebied verstoord. De zone van een bestaand akkerland waarbinnen in theorie archeologische sporen en structuren aanwezig kunnen zijn, is echter volledig afgetopt, waardoor ook hier een slechte bewaring van eventueel archeologisch erfgoed vooropgesteld kan worden.

Op basis van deze data kan dus worden gesteld dat de kans op de aanwezigheid van en de kans op het aantreffen van goed bewaarde archeologische sporen en structuren zeer laag is. Bijgevolg kan worden besloten dat het kennisvermeerderingspotentieel van de site uitermate laag is.

1.2 Antwoord op de onderzoeksvragen

Voorafgaand aan het onderzoek is een aantal onderzoeksvragen gesteld, die onderliggend kader vormen voor de opzet van het onderzoek.

Bureauonderzoek:

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande landschappelijke en geologische bronnen aangaande de bewaringstoestand van eventueel aanwezig archeologisch erfgoed?*

Het onderzoeksgebied bevindt zich binnen de alluviale vlakte van de Molenbeek en de Drieborrebeek. Naar het zuiden toe stijgt het terrein in de richting van de heuvels van de Vlaamse Ardennen en het Pays des Collines. Het onderzoeksgebied bevindt zich op een vrij laag gelegen positie in het landschap en zit aldus geprangd tussen meer gunstige locaties, zoals de hoger gelegen Muziekberg of de uitlopers van deze heuvels waarop de stad Ronse zich ontwikkeld heeft. De aardkundige data wijzen op een situatie waarbij aan het einde van het Pleistoceen en het begin van het Holoceen de top van de Pleistocene afzettingen aan de oppervlakte aanwezig was. Dit betekent dat de sporen van de eerste bewoners van het gebied na de laatste ijstijd, zich vlak aan de oppervlakte zouden moeten bevinden. Er zijn immers geen aanwijzingen voor afgedekte paleo-horizonten. In het grootste deel van het onderzoeksgebied is de impact van de verschillende bouwfases van het aanwezige fabriekscomplex op de natuurlijke bodemopbouw nefast voor de bewaring van het bodemarchief. In het meest westelijke akkerland is er sprake van een bewaard Pleistoceen sediment, maar de Holocene bodemvorming is verstoord. De gekarteerde Bt-horizont is niet bewaard, mogelijk omwille van bodemerosie en akkerbouw.

- *Welke aanwijzingen bieden de bestaande historische en archeologische bronnen over het aanwezige archeologisch erfgoed?*

Op basis van de algemene historische gegevens kan worden gesteld dat het onderzoeksgebied fungeerde als een overstromingsgebied, waarbij de hoger gelegen percelen in het zuiden ten minste sinds de tweede helft van de 18^e eeuw in gebruik werden genomen. Aan het begin van de 20^e eeuw werden deze rurale gebieden geleidelijk aan volgebouwd met fabriekscomplexen om te voldoen aan de groei van de textielnijverheid. Op het einde van de 20^e eeuw werd het geheel in gebruik genomen als houtverwerkingsbedrijf. De verschillende bouwfases van deze bebouwing langsheen de Drieborrebeekstraat heeft een erg nefaste impact op het eventueel aanwezige erfgoed met zich meegebracht, waarbij ook de heden onbebouwde en ogenschijnlijk “propere” graslanden te lijden hebben gehad onder grondverzet.

Daarenboven wijzen de archeologische data op een eerder lage verwachting voor wat betreft dit laag gelegen gebied: sporen van menselijke aanwezigheid werden sinds de steentijd aangetroffen op de top van de

heuvelruggen, waarbij slechts geleidelijk aan werd afgezakt naar de flanken eerst, en vervolgens ook naar de lager gelegen landschapsdelen. De middeleeuwse sporen aan de Savooistraat kunnen mogelijk worden verbonden aan de aanwezigheid van een watermolen en zijn dus niet representatief voor een algemeen patroon van de landschappelijke situering van nederzettingen.

Wanneer dit dus wordt samengebracht met de reeds onderzochte landschappelijke, aardkundige en historische data, kan gesteld worden dat de kans op het aantreffen van archeologische sporen en structuren klein is en de kans op een bewaard kennispotentieel binnen het onderzoeksgebied zéér klein is.

- *Wat is de impact van de geplande werken op het eventueel aanwezige archeologisch erfgoed?*

Het betreft een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden, waarbij op hetzelfde ogenblik ook een omgevingsvergunning waardoor een inschatting gemaakt kan worden van de bedreigde zones binnen het onderzoeksgebied.

Op basis van de resultaten uit het bureauonderzoek kan echter gesteld worden dat de kans op het aantreffen van goed bewaard archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied nagenoeg onbestaande is waardoor de impact van de geplande werkzaamheden eveneens nihil is.

- *Is verder vooronderzoek of onderzoek noodzakelijk? Zo ja, welke is de te volgen strategie?*

Verder onderzoek op de site is niet noodzakelijk.

2 Vervolgtraject

2.1 Impact van de geplande werken

Op basis van de inzichten, verworven in de geplande werken binnen het projectgebied, kan worden gesteld dat de impact van de geplande werken bestaat uit :

- Het opdelen van het onderzoeksgebied in verschillende loten

In dit kader wordt de archeologienota opgesteld met het oog op het aanvragen van een omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden.

Gelijktijdig met het aanvragen van de omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden, zal ook een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen worden aangevraagd voor :

- Het slopen van een deel van de bestaande bebouwing
- Renovatie en herbestemming van een industrieel pand tot lofts
- Nieuwbouw van drie appartementsgebouwen
- Inrichting van groenzones met speeltuinen, een petanquebaan, fietspaden, wandelpaden
- De aanleg van nutsleidingen

De impact van de groenzones op het bodemarchief blijft beperkt zowel in oppervlakte als in diepte, terwijl de geplande bodemingrepen voor de nieuwbouw van de appartementsgebouwen van een meer ingrijpende aard zijn. Op basis van de historische data en de kennis van de verstoorde bodemopbouw, is de kans op het aantreffen van (goed bewaarde) archeologische sporen en structuren binnen het onderzoeksgebied zo goed als nihil.

Op basis hiervan kan worden besloten dat geen verdere maatregelen voor het opsporen en het waarden van eventueel aanwezige archeologische sporen en structuren genomen dienen te worden.

2.2 Afweging van de te nemen maatregelen

Het volledige archeologietraject wordt bepaald als een traject van verschillende onderzoeksmethodes, waarbij dient te worden afgewogen of deze individuele onderzoeksmethodes mogelijk, nuttig, schadelijk en/of noodzakelijk zijn. In deze fase van het onderzoekstraject is een bureauonderzoek (inclusief controleboringen) uitgevoerd en de onderstaande tabel geeft weer welke onderzoeksmethodes in het volledige archeologietraject MOGELIJK, NUTTIG, SCHADELIJK en NOODZAKELIJK zijn.

<i>Soort onderzoek</i>	<i>Mogelijk</i>	<i>Nuttig</i>	<i>Schadelijk</i>	<i>Noodzakelijk</i>	<i>Evaluatie</i>
Bureauonderzoek	JA	JA	NEE	JA	Is reeds uitgevoerd.
Archiefonderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	Biedt geen aanvullende informatie met betrekking tot oudere sporen.
Geofysisch onderzoek	JA	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe.
Veldkartering	NEE	NEE	NEE	NEE	De bodembedekking laat dit niet toe.
Landschappelijke boringen	JA	NEE	NEE	NEE	De bodemkundige data bieden geen aanwijzingen dat het onderzoeksgebied afgedekte of bewaarde paleo-horizonten bevat, wel integendeel.
Verkennde en waarnemende archeologische boringen	JA	NEE	NEE	NEE	De bodemkundige data bieden geen aanwijzingen dat het onderzoeksgebied afgedekte of bewaarde paleo-horizonten bevat, wel integendeel.
Proefsleuven	NEE	NEE	NEE	NEE	De kans op het aantreffen van bewaarde grondsporen, die in een ruimere archeologische context kunnen geïnterpreteerd worden, is zeer gering.
Andere	NEE	NEE	NEE	NEE	Nvt.

Op basis van deze evaluatie van het reeds gevolgde archeologietraject, kan worden gesteld dat er geen verdere maatregelen dienen te worden genomen (zie §Randvoorwaarden).

2.3 Bepaling van de te nemen maatregelen

Niet van toepassing, er dienen geen maatregelen te worden genomen.

In deze optiek is het uittekenen van het vervolgetraject niet noodzakelijk en het omschrijven van gedetailleerde maatregelen is niet noodzakelijk.

2.4 Randvoorwaarden

Op basis van de beschikbare data kan worden gesteld dat de kans op het aantreffen van archeologische resten die een potentieel op kenniswinst herbergen, heel erg klein is. Er wordt geen verder onderzoek geadviseerd en het opnemen van randvoorwaarden bij de omgevingsvergunning is niet noodzakelijk.

Na het bekomen van de omgevingsvergunning voor de geplande verkaveling en/of de geplande bouwwerken is de melding van archeologische toevalsvondsten wettelijk verplicht (artikel 5.1.4 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013).

3 Bibliografie voor deel 10

Naslagwerken

Vandeputte O., 1995. *Gids voor Vlaanderen. Toeristische en culturele gids van de Vlaamse gemeenten*, Uitgeverij Lannoo, Tielt.

Online bronnen:

<http://www.geopunt.be/>

<https://www.dov.vlaanderen.be/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/erfgoedobjecten/>

<https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/>

<https://cai.onroerenderfgoed.be/>

<http://uurl.kbr.be>

<https://www.cartesius.be/>

4 Lijst van figuren, gebruikt in deel 10

Figuur 1. Situering van het onderzoeksgebied op een theoretische benadering van steentijdgevoelige zones.3

Hembyse Archeologie is een handelsnaam van Hembyse bvba.

Maatschappelijke zetel: Kastanjestraat 26, 9000 Gent

BTW: BE 0677.720.687

IBAN: BE25890214307282

BIC: VDSP BE 91

Tel. 0032 472 89 97 66

E-mail: info@hembyse.net

Web: www.hembyse.net

